

Markfuktighetskart for skogen i Norge

Det er et stort fokus på å forebygge sporskader ved hogst og utkjøring av tømmer, og å sikre god vannkvalitet i bekker, elver og vann. Flere av kravpunktene i Norsk PEFC Skogstandard omhandler planlegging for å ivareta hensynet til bl.a. friluftsliv, erosjon og rasfare og vannressurser. Spesielt kan punkt 13 – terrengtransport nevnes. Endringer i klima øker faren for sporskader, og Norges vassdrags- og energidirektorat peker på følgende effekter av klimaendringene:

- økt årsnedbør i store deler av landet
- flere lokale intense nedbørsepisoder og mer flom i små elver
- økt avrenning i vintermånedene og redusert avrenning i sommerhalvåret
- økt flomfare høst og vinter, og større regnflommer

Sporskader. I planleggingsfasen kan det være vanskelig å se hvor det er fuktig mark, og når mye tømmer skal transporteres ut kan det bli sporskader.

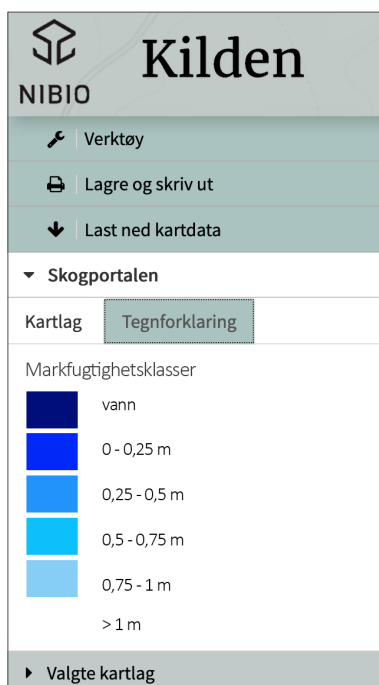

Dette er en særlig utfordring i områder hvor tradisjonelle vinterdrifter på bæresvak mark ikke lenger er mulig på grunn av mildere vintertemperaturer og redusert teledannelse. Samtidig som at klimaet endres, ønsker industrien i økende grad jevnere tilgang på tømmer noe som fører til at avvirkningen fordeles utover året, mer uavhengig av værforhold enn tidligere.

Et markfuktighetskart viser hvor det er størst fare for sporskader og påvirkning på vannkvalitet. Bruk av markfuktighetskart i planleggingen av skogsdrifter bidrar til å redusere faren for sporskader. Markfuktighetskart har de siste årene blitt utarbeidet kommunevis av enkelte skogeierandelslag og brukt i planleggingen. Tilbakemeldingen fra brukerne har vært svært god.

Basert på data samlet inn av Kartverket ved hjelp av en flybåren laserskanner, ble det derfor i 2018 utarbeidet et nasjonalt markfuktighetskart. Dette kartet, og dataene, er nå åpent tilgjengelige. Kartet kan vises i en kartløsning på nett eller i et eget kartprogram via en nett-tjeneste, eller lastes ned til egen PC. Markfuktighetskartet dekker et totalareal på omtrent 176 500 km² og et skogareal på omtrent 73 000 km². Dette er omtrent halvparten av Norges skogareal og enkelte viktige skogområder mangler fortsatt markfuktighetskart. Det er et mål, på sikt, å produsere et kart som dekker all skog i landet, men dette avhenger av tilgangen på nye laserdata og finansiering.

Ved å legge utkjøringen i terreng med god bæreevne reduseres faren for sporskader.

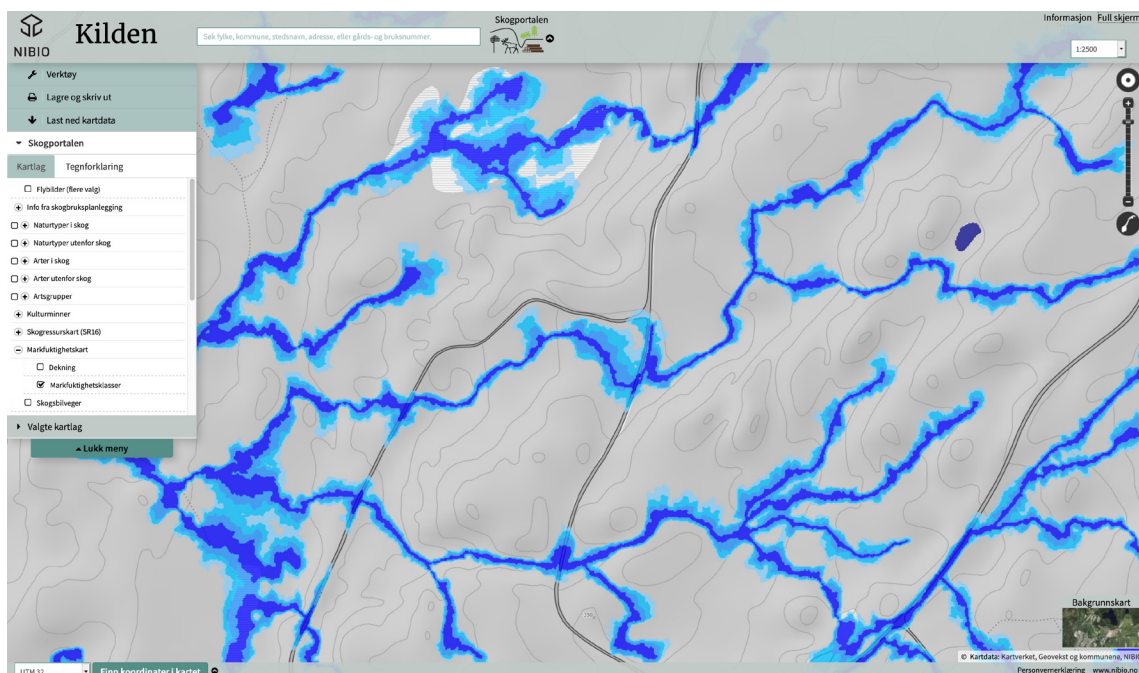
Markfuktighetskartet viser sannsynligheten for fuktighet med ulike blåtoner. Jo mørkere, jo bløtere. Markfuktigheten vises i fem klasser basert på en beregnet dybde til vann: 0–0,25 m, 0,25–0,5 m, 0,5–0,75 m, 0,75–1 m og >1 m (gjennomsiktig). Kartet er ikke en fasit på hvor fuktig marka er, men gir en god indikasjon på hvor vannet samler seg basert på terrengoverflata. Andre faktorer som påvirker markfuktigheten, f.eks. grunnforhold og drenering er ikke med i beregningen.

I tillegg til bruk i planleggingen av skogsdrifter kan markfuktighetskartet være en nyttig ressurs i forbindelse med f.eks.

- valg av treslag eller hogstform eller planlegging av markberedning eller grøftevedlikehold
- planlegging og tilrettelegging av friluftsinnteresser f.eks. ved bygging av skiløypetraseer, turstier o.l.,
- skogbrannbekjempelse og tilsyn av infrastruktur som EL-anlegg
- naturtypekartlegging

For å få tilgang til markfuktighetskartet kan man enten finne det på NIBIOs kartløsning Kilden, hvor markfuktighetskartet ligger under skog. Du kan også velge Skogportalen på Kilden for å få

tilgang på de mest relevante kartlagene for skog direkte. På Geonorge kan du enkelt søke etter «markfuktighet» og få opp informasjon om markfuktighetskartet som tjeneste (WMS) og datasett. WMS-tjenesten gir deg mulighet til å legge inn kartlaget i et kartprogram via en nettløse. Datasettet kan lastes ned fra NIBIOs nettsider.

Lenker:

Geonorge - geonorge.no

Kilden - kilden.nibio.no

NIBIOs nettsider for nedlasting av data - nibio.no/tjenester/nedlasting-av-kartdata